

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ԾՐԱԳԻՐ

“Արվեստի տեսություն և պատմություն” (ԺԷ.00.04)

մասնագիտության որակավորման քննության

ներկայացրել է
ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտը

ԵՐԵՎԱՆ - 2011

ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Արվեստների դասակարգման սկզբունքները: Տարածական (պլաստիկական) և ժամանակային (պրոցեսուալ) արվեստների սպեցիֆիկ առանձնահատկությունները: Տարածական և ժամանակային երկչափ (նկարչություն), եռաչափ (ճարտարապետություն, քանդակ) և քառաչափ (երաժշտություն) արվեստները: Համադրական արվեստներ (թատրոն, կինո, հեռուստատեսություն):

Կերպարվեստ

Կերպարվեստի հիմնական տեսակները՝ գեղանկարչություն, գրաֆիկա, քանդակագործություն:

Գեղանկարչության և գրաֆիկայի միջև եղած սկզբունքային տարբերությունը:

Գրաֆիկայի երկու գլխավոր տարատեսակները՝ գծանկար և փորագրություն (գրավյուրա):

Գծանկարչության մեջ կիրառվող հիմնական նյութերը և գործիքները:

Գույնի գործածումը գրաֆիկական արվեստում:

Փորագրության (տպագիր գրաֆիկայի) հիմնական ձևերն ու տեսակները:

Փորագրության համար անհրաժեշտ նյութերը, գործիքները և տեխնիկական միջոցները:

Գծանկարի և փորագրանկարի միջև եղած կարևոր տարբերությունը:

Կիրառական գրաֆիկայի տեսակները՝ գրքային գրաֆիկա, ex libris, պլակատ և այլն:

Ծաղրանկարը (կարիկատուրան) որպես գրաֆիկայի յուրահատուկ ժանր:

Քանդակագործության և ճարտարապետության ընդհանրություններն ու տարբերությունը:

Քանդակագործության ժանրաթեմատիկ բովանդակության սահմանները և պատկերման հիմնական օբյեկտները՝ մարդիկ և կենդանիները:

Քանդակագործության գլխավոր տեսակները՝ կլոր քանդակ (բոլորաքանդակ) և ռելիեֆ (հարթաքանդակ):

Քանդակագործության մեջ առավել տարածված՝ կարծր ու փափուկ նյութերը, կիրառվող գործիքները:

Մոնումենտալ քանդակ, հաստոցային քանդակ և մանրաքանդակ:

Պատվանդանի դերը մոնումենտալ հուշարձաններում:

Գույնի կիրառումը քանդակագործության մեջ:

Շարժման մոտիվը քանդակագործության մեջ:

Ճարտարապետության և քանդակագործության համադրության (սինթեզի)

ձևերը:

Հաստոցային գեղանկարչության հիմնական նյութերն ու տեխնիկական միջոցները:

Գեղանկարչության մոնումենտալ ձևերն ու տեսակները՝ որմնանկար (ֆրեսկո), խճանկար, ապակենկար (վիտրաժ) և այլն:

Սրբապատկեր (իկոնա) և մանրանկարչություն:

Գեղանկարչության գլխավոր արտահայտչամիջոցները՝ գիծ, գույն (կոլորիտ), լուսաստվեր, գծային և օդային հեռանկար, կոմպոզիցիոն դասավորություն և այլն:

Ուղիղ և հակադարձ հեռանկարի տարբերությունը:

Գույների հոգեբանական-հուզական և խորհրդանշական դերը գեղանկարչության մեջ:

Գույների տարածական հատկանիշները՝ տաք, սառը և չեզոք գույներ:

Շրջանակի դերը հաստոցային գեղանկարչության մեջ:

Գեղանկարչության դասական ժանրերը՝ թեմատիկ պատկեր, դիմանկար, բնանկար, նատյուրմորտ և դրանց տարատեսակները (կենցաղային պատկեր, պատմանկար, մարտանկար, անձնանկար, ծովանկար, բուսական և առարկայական նատյուրմորտներ և այլն):

Գեղարվեստական հիմնական ոճերն ու ուղղությունները նոր և նորագույն շրջանների նկարչության մեջ՝ ռեալիզմ, բարոկկո, կլասիցիզմ, ռոմանտիզմ, իմպրեսիոնիզմ, մոդեռնիզմ և այլն:

Լուսանկարչությունը որպես կերպարվեստի տեսակ:

Երաժշտություն

Բազմաձայնության տեսակները: Պոլիֆոնիան ու նրա ձևերը (ինվենցիա, կանոն, ֆուգա):

Օպերայի սկզբնավորումը և զարգացումը: Օպերային խոշոր ռեֆորմատորները (Գլյուկ, Մոցարտ, Վագներ):

Բալետ:

Պարային երաժշտություն:

Վոկալ երաժշտության ժանրերը (երգ, ռոմանս, կանտատ, օրատորիա):

Սիմֆոնիա:

Սիմֆոնիկ երաժշտության ժանրերը (սիմֆոնիետա, սիմֆոնիկ սյուիտ, սիմֆոնիկ պոեմ, սիմֆոնիկ պատկեր, սիմֆոնիկ ֆանտազիա, ռապսոդիա, նախերգանք, կոնցերտ):

Սիմֆոնիկ նվագախումբն ու նրա խմբերը (լարային, փայտյա փողային, պղնձյա փողային, հարվածային):

Ռենեսանսը երաժշտության մեջ:

Բարոկկոյի խոշորագույն ներկայացուցիչները երաժշտության մեջ (Իոհան Սեբաստիան Բախ, Գեորգ Ֆրիդրիխ Հենդել):

Քրիստոֆ Վիլիբալդ Գլյուկ:

Վիեննական դասական դպրոց (Հայդն, Մոցարտ, Բեթհովեն):

Ռոմանտիզմը երաժշտության մեջ և նրա խոշոր ներկայացուցիչները (Ֆրանց Շուբերտ, Ռոբերտ Շուման, Ֆրեդերիկ Շոպեն, Ֆերենց Լիստ, Հեկտոր Բեռլիոզ):

Ռիխարդ Վագներ:

Ջուզեպպե Վերդի:

Միխայիլ Գլինկա:

Պյոտր Զայկովսկի:

Մոդեստ Մուսորգսկի:

Սերգեյ Ռախմանինով:

Ալեքսանդր Սկրյաբին:

20-րդ դարի երաժշտության հիմնական ուղղությունները և զարգացման միտումները (իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, նեոկլասիցիզմ):

Իգոր Ստրավինսկի:

Սերգեյ Պրոկոֆև:

Դմիտրի Շոստակովիչ:

Նոր վիեննական դպրոց (Շյոնբերգ, Վեբերն, Բերգ):

Երաժշտական “ավանգարդը” (Էլեկտրոնային երաժշտություն՝ Կարլիայնց Շտոկհաուզեն, Լուչանո Բերիո, Ալեստորիկա՝ Ջոն Քեյջ, Կոնկրետ Երաժշտություն՝ Պիեր Շեֆֆեր, Սոնորիկա՝ Մաուրիսիո Կազել):

5-8-րդ դարերի հայ մտածողների երաժշտագեղագիտական հայացքները (Դավիթ Անհաղթ, Դավիթ Քերական, Ստեփանոս Սյունեցի):

Գրիգոր Նարեկացու տաղերը:

Հայ հոգևոր երգարվեստը 10-14-րդ դարերում:

Ներսես Շնորհալի:

Հայկական նոր նոտագրության գյուտը (Համբարձում Լիմոնջյան) և դրա պատմական նշանակությունը:

Հայկական օպերայի սկզբնավորումը: Տիգրան Չուխաճյանի ստեղծագործությունը:

Մակար Եկմայան:

Քրիստափոր Կարա-Մուրզա:

Նիկողայոս Տիգրանյան

Կոմիտաս:

Ալեքսանդր Սպենդիարյան:

Արմեն Տիգրանյան:

Ռոմանոս Մելիքյան:

Արամ Խաչատրյան:

Ալեքսանդր Հարությունյան, Էդվարդ Միրզոյան, Առնո Բաբաջանյան:

Հայ ժողովրդական երգի ժանրային կազմը:

Թատրոն, կինո

Թատրոնը որպես համադրական (սիթետիկ) արվեստ:

Գործողությունը (խաղ) որպես համադրույթի հիմք: Խաղի ինքնակա բնույթը. ընթացքը որպես տարերք և նպատակ:

Թատերական համադրության տարրերը. գրական հիմք, բեմական վիճակ, փոխհարաբերությունների կարգավորում, գեղանկարչական միջավայր:

Բեմական արվեստի առանձնահատկությունը (սպիցիֆիկում):

Դերասանը որպես դերասանական արվեստի առանձնահատկության կրող:

Անձի ներկայությունը ներկա պահի մեջ առաջին դեմքով, որպես դրամայի գլխավոր առանձնահատկությունը:

Գործողության տարրերը. պատճառ, նպատակ, ընթացք:

Անցյալում կատարվածը որպես բեմական վարքագծի պատճառ ու ելակետ:

Ներքին հոգեբանական խնդիր (ըստ Ստանիսլավսկու):

Միջանցիկ գործողություն (ըստ Ստանիսլավսկու):

Խաղային պատրաստի կերպաձևերը (շտամպ) (ըստ Ստանիսլավսկու):

Պլաստիկական վճիռ և կերպարային նշաններ:

Կամային նշան և արարք:

Տրամաբանական արարք և արարքների տրամաբանություն:

Բեմական շփում:

Ուշադրության ոլորտները բեմական գործողության մեջ:

Գրական նյութի առանձնահատկությունները (տրամախոսություն ըստ դրությունների):

Գրական նյութ և բեմական խոսք:

Բեմական խոսքը որպես դրության արտահայտություն:
Խոսքը որպես վարքագծի պատճառ, և վարքագիծը՝ խոսքի պատճառ:
Բեմական խոսքը որպես գրական հիմքի բացասում:
Բեմական խոսքի ինքնուրույնությունը գրական հիմքի հանդեպ:

Խոսք և շարժում:
Բեմական կերպարի բնութագրական նշանները ըստ գրական հիմքի:
Խաղ և խաղային տարերք:

Խաղային մանրամասներ (դետալներ) և գործողության անընդմիջությունը:
Ճշմարտություն և պայմանականություն:

Պայմանականություն և թատերայնություն:

Թատերայնությունը կյանքում և բեմում:

Կյանքի թատերայնությունը որպես բեմական թատերայնության հիմք:
Արտիստականություն և բեմական հմայք:

Բեմական կերպարը ըստ մշակման և դերասանի ակներև տվյալների:

Բեմական կերպարը և դերասանական անձի ակներևություն:

Բեմադրական մանրամասներ (դետալներ) և դերասանական երանգներ:

Բեմադրող, դերասան և նկարիչ հարաբերությունը:

Պայմանական ժեստ և պատմական զգեստ:

Գրիմ և կերպարանափոխություն:

Բեմական տարածության պայմանականությունը (բեմի մետաֆիզիկա):

Կինոն որպես թատրոնից ելնող արվեստ:

Խաղարկային կինո և փաստագրական կինո:

Դերասանի անձի ակներևությունը որպես կինոկերպարի հիմք:

Կամային նշանները կինոդերասանի խաղում:

Կինոն որպես պատկերաժամանակային հոսք:

Տեսողական շարքի գերիշխանությունը կինոյում:

Խոսքը կինոյում:

Կապակցումը (մոնտաժ) որպես կինոարվեստի գլխավոր առանձնահատկությունը:

Կապակցումը կինոյում որպես դերասանական վարքագծի արտահայտություն:

Կինոարվեստի պայմանականությունը (ժամանակի ու տարածության առումով):

Թատերայնությունը կինոյում:

Դերասանական խաղի առանձնահատկությունը կինոյում:

Օպերատորական աչքը կինոյում:

Գրական հիմքը (սցենար) կինոյում:

Գրականությունից անկախ կինոարվեստ:

Օպերատորական կինո:

Հեռուստատեսությունը որպես հեռավոր փաստի հետ հաղորդակցվելու միջոց:

Հեռուստատեսության և կինոյի ընդհանուր գծերը և սկզբունքային տարբերությունը:

Հեռուստատեսությունը և թատրոնը:

Հեռուստատեսությունը և դերասանի արվեստը:

Խոսքը և հեռուստատեսային արվեստը:

Հեռուստամոնտաժը որպես արվեստ:

Պայմանականությունը հեռուստատեսությունում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Աղապյան Ա., Հայ կերպարվեստի զարգացման ուղիները XIX-XX դարերում. Ե., 2009
2. Աղապյան Ա., Քաջազի մշտավառ կանթեղը: (Ակնարկներ սփյուռքահայ կերպարվեստի պատմության), Ե., 2009
3. Աղապյան Ա., Հակոբյան Հ., Հասրաթյան Մ., Ղազարյան Վ., Հայ արվեստի պատմություն, Ե., 2009
4. Բրուտյան Մ., Հայ ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործություն, Ե., 1983
5. Գյոդակյան Գ., Էջեր հայ երաժշտության պատմությունից, Ե., 2009:
6. Գյոդակյան Գ., Կոմիտաս, Ե., 2000
7. Թահմիզյան Ն., Գրիգոր Նարեկացին և հայ երաժշտությունը V-XV դդ., Ե., 1985
8. Թահմիզյան Ն., Ներսես Շնորհալին երգահան և երաժիշտ, Ե., 1973
9. Թահմիզյան Ն., Մակար Եկմալյան, Ե., 1981
10. Թերլեմեզյան Ռ., Կոմիտաս, Ե., 1991
11. Ժամանակակիցները Կոմիտասի մասին, Ե., 1960
12. Ժամանակակիցները Սպենդիարյանի մասին, Ե., 1960
13. Կոմիտաս, Նամակներ, Ե., 2000
14. Կոմիտաս վարդապետ. Ուսումնասիրություններ եւ յօդուածներ, Գիրք Ա-Բ, Ե., 2005, 2007:
15. Կոմիտաս վարդապետ. Նամականի, Ե., 2009:
16. Խաչատրյան Ա., Նամակներ, Ե., 1983, 1995, 2003
17. Հարությունյան Ա., Հուշեր, Ե., 2000
18. Հարությունյան Մ., Բարսամյան Ա. Հայ երաժշտության պատմություն, Ե., 1996
19. Հովհաննիսյան Հ., Բեմական խոսքի պոետիկան, Ե., 1973
20. Հովհաննիսյան Հ., Դերասանի արվեստի բնույթը, Ե., 2002
21. Մելիքյան Ռ., Հոդվածներ, նամակներ, հուշեր, Ե., 1977
22. Մուրադյան Մ. Հայ երաժշտությունը XIX դարում և XX դարասկզբում, Ե., 1970
23. Շամիրխանյան Տ. Դերասանական արվեստի հիմունքները, Ե., 1938
24. Ստանիսլավսկի Վ. Արհեստ, Ե., 1940
25. Ստանիսլավսկի Վ. Դերասանի և ռեժիսորի արվեստը, Ե., 1981
26. Տիգրանյան Ա., Հոդվածներ, նամակներ, հուշեր, Ե., 1981
27. Տիգրանյան Ն., Հոդվածներ, հուշեր, նամակներ, Ե., 1981
28. Античные мыслители об искусстве. М., 1937
29. Боров Ю. Эстетика. М., 1975
30. Вишпер Б. Введение в историческое изучение искусства. М., 1985
31. Вишпер Б. Статьи об искусстве. М., 1970
32. Голубкина А. Несколько слов о ремесле скульптора. М., 1963
33. Дмитриева Н. Изображение и слово. М., 1962
34. Ершов П. Технология актерского искусства. М., 1959
35. Захава Б. Мастерство актера и режиссера. М., 1973
36. Земпер Г. Практическая эстетика. М., 1970
37. Искусство книги. М., 1961
38. История зарубежной музыки, М., вып. 1 (1973), вып. 2 (1974), вып. 3 (1984), вып. 4 (1983), вып. 5 (1988)
39. История русской музыки, т. 1-2, М., 1980-1984
40. История русской музыки, т. 1-6, М., 1983-1989
41. Киплик Д. Техника живописи. М.-Л., 1950

42. **Клингер М.** Живопись и рисунок. СПб, 1908
43. **Конен В.** Театр и симфония. М., 1968
44. **Кох И.** Основы сценического движения. М., 1970
45. **Кристеллер П.** История европейской гравюры. М., 1939
46. **Кушнарев Х.** Вопросы истории и теории армянской монодической музыки, Л., 1958
47. **Ливанова Т.** История западноевропейской музыки до 1789 года. М., т. 1-2, 1982-1983
48. Музыкальная культура Армянский ССР, М., 1985
49. Музыкальная энциклопедия, М., т. 1-6, 1973-1982
50. **Мюллер Т.,** Полифония, М., 1989
51. **Недошивин Г.** Беседы о живописи. М., 1964
52. **Сидоров А.** Рисунок старых мастеров. М., 1956
53. **Сланский Б.** Техника живописи. М., 1962
54. **Соллертинский И.** Музыкально-исторические этюды. Л., 1956
55. **Способин И.** Музыкальная форма. М., 1947
56. **Станиславский К.** Работа актера над собой. М., 1956
57. **Тигранов Г.** Армянский музыкальный театр, т. 1, 1956, т. 2, 1960, т. 3, 1975, т. 4, 1988
58. **Чехов М.** Об искусстве актера. М., 1999
59. **Шахвердян А.,** Комитас, М., 1989
60. **Шмидт И.** Беседы о скульптуре. М., 1963
61. **Юзефович В.,** Арам Хачатурян, М., 1990